

A nők elleni erőszak

Érintetteknek

Ügytípusok és iratminták

Segítőknak, döntéshozóknak

Kiadványok és források

Történetek, túlélők munkái

Nemzetközi dokumentumok

A sajtó munkatársainak

Ügytípusok és iratminták



Ügytípusok, iratminták

Ezekon az oldalakon az egyes ügytípusokról találhat leírásokat, magyarázatokat.

Az egyes ügytípusokhoz tartozó iratminták tájékoztató célt szolgálnak, azokat természetesen saját ügye jellemzőinek, egyediségének megfelelően kell átfogalmaznia.

A magyar jogrendszer tele van olyan szabályokkal, amelyek világosan azt a célt szolgálják, hogy ellehetetlenítsék, vagy legalább nehezítsék a párkapcsolati erőszak, vagy a nők elleni erőszak más női áldozatainak jogérvényesítését, joghoz és jogorvoslathoz jutását. Ezek a szabályok a patriarchális férfihatalom fenntartását célozzák, és mindaddig, amíg elég sok nő (és az egyenőséget értéknek tekintő férfi) nem lázadzik ellene, kiválóan el is érik ezt a célt. Néhány példa az áldozatok előtt álló, a jogba épített akadályok közül:

Magánindítvány: A Büntető törvénykönyben 2013. július 1. óta hatályos, "Kapcsolati erőszak" tényállás (212/A. §) megszüntette a magánindítványt, mint az eljárás indításához szükséges feltételt több, a párkapcsolati erőszakban tipikusan elkövetett esetben, ezért ezt a tényállást,

és a hozzá fűzött magyarázatot érdemes elolvasni.

Ennek ellenére változatlanul elmondható, hogy a legtöbb olyan bűncselekmény, amelyeket tipikusan és elsősorban nők ellen követnek el, és az elkövetők tipikusan férfiak, magánindítványos, azaz az állam nem tekinti elég súlyosnak ahhoz, hogy hivatalból üldözze. A jog abszurdul rövid határidőt is szab a magánindítvány megtételéhez: elhanyagolható 30 napot. Az eljárás ekenek a bűncselekményeknek az esetén az áldozat kifejezett erre irányuló kérelme (magánindítványa) esetén indul csak meg. A hatóságok előszeretettel tekintenek el attól, hogy az áldozattá vált nők segítségkérését magánindítvány kezdeményezésének kezeljék, és gyakran nem csupán nem kérdezik meg, hogy az áldozat kívánja-e eljárás lefolytatását (ez a szokásos formula a magánindítvány "beszerzéséhez"), hanem egyenesen elhallgatják, hogy ez kellett volna, vagy lebeszélük az áldozatot. Mivel a magánindítványt a cselekménytől számított 30 napig lehet megtenni, ha az áldozat később mégis értesül, hogy valójában nem indult eljárás az ügyben, már általában lekészte a határidőt. Szokás erre azt állítani, hogy ha önhibáján kívül volt akadályoztatva (pl. nem volt kellően tájékoztatva), akkor erre hivatkozással meghosszabbítható a határidő, de a lényeg itt nem a jogászkodás, hanem hogy lássuk: ez egy a jogba épített akadály, amelyet megdupláz ha az áldozatnak még azt is bizonygatnia kell, hogy akadályoztatva volt a magánindítvány megtételében, és hogy ráadásul olyan akadály által, amit a jog is elismer. A magánindítványos bűncselekmények a következők:

- *könnyű testi sértés vétsége* [Btk. 170. § (1)],
- egészségügyi önrendelkezési jog megsértése [Btk. 173/H. § (1)-(3)],
- *magánlaksértés* [Btk. 176. §],
- *zaklatás* [Btk. 176/A. §],
- magántitok megsértése [Btk. 177. §],
- *levéltitok megsértése* [Btk. 178. §],
- *magántitok jogosulatlan megismerése* [Btk. 178/A. §],
- *rágalmazás* [Btk. 179. §],
- becsületsértés [Btk. 180. §],
- *kiszolgáltatott személy megalázása* [Btk. 180/A. §],
- kegyeletsértés [Btk. 181. §],
- *erőszakos közöszlés alapesete* [Btk. 197. § (1)],
- *szemérem elleni erőszak alapesete* [Btk. 198. § (1)],
- *megrontás alapesete* [Btk. 201. § (1)-(2)],
- *személyi vagyont károsító készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés* [Btk. 313/C. § 9)], ill. az ilyen lopás, sikkasztás, csalás, hűtlen kezelés, *rongálás, jogtalan*

elsajátítás, orgazdaság, jármű önkényes elvétele, miatt, ha az elkövető a sértett hozzátartozója [Btk. 331. §].

A dőlt betűvel kiemelt bűncselekmények (14 bűncselekménytípusból 10!) az összes megbízható kutatás szerint túlnyomó többségben párkapcsolatban fordulnak elő, illetve gyereklányok az áldozatai, míg az utolsóként felsorolt, gazdasági jellegű, a vagyont megrövidítő cselekmények is jellemzőek a nők sérelmére párkapcsolati erőszak esetén. Mindez oda mutat, hogy a patriarchális jog patriarcsális értékeket képvisel, és pl. kevésbé tartja üldözendőnek egy nemi erőszak elkövetőjét, mint egy mutogatóst a villamoson. (Utóbbi a szeméremsértés, 280. §, mely hivatalból üldözendő. Talán azért, mert a férfiakat is zavarhatja ha egy férfitársuk kéretlenül a péniszét mutogatja idegenek előtt. Felmerülhet annak a veszélye is, hogy a mutogató emberé esetleg nagyobb, és így akár a férfitársak titkolt szégyenkezését is kiválthatja. A jelek szerint nyilvánvalóan kevésbé zavaró, így kevésbé egyértelműen üldözendő, ha egy nőt megerőszakolnak.)

A magánindítvány "visszavonására" való hivatkozás: a magánindítvány nem vonható vissza. A hatóságok rendszerint azonban úgy értékelik (gyakran, hiábsan, ezt is modják), ha az áldozat később bejelenti, hogy mágsem szeretne büntetőügyet az elkövető ellen, vagy ha egyszerűen csak megszünteti az együttműködést a nyomozó hatósággal (azaz nem tesz tanúvallomást, "nem emlékszik", stb.) A hatóságok "terepmunkás" tagjai általában pontosan tudják, hogy ez azért fordulhat elő, mert fél az elkövető bosszújától (hiszen senki nem gondoskodott arról, hogy a bántalmazója nem legyen a közelében. az elkövetőket általában nem veszik előzetes letartóztatásba, de még távoltagest is csak igen ritkán adnak ki ellenük), vagy az elkövető konkrétan megfenyegette (ami egyébként bőven elég ok lenne az elkövető előzetes letartóztatásba helyezésére). A hatóságok tudják, hogy a magánindítvány nem vonható vissza, nincs azonban a jogrendszerben semmilyen szankció arra, hogy a nyomozás folytatása (az áldozat tanúvallomása nélkül, ami minden probléma nélkül nélkülözhető, éppúgy, mint pl. emberölési esetekben) helyett ilyenkor egyszerűen lezárják az ügyet.

Magánvád: A magánindítványos bűncselekmények egy része még ún. magánvadás is: ebben az esetben az államot olyannyira nem érdekli a bűncselekmény áldozatainak biztonsága, hogy még a vádat sem hajlandó képviselni, azt az áldozatnak magának kell megoldani. A magánvadás bűncselekmények: könnyű testi sértés, magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmazás, becsületsértés és kegyeletsértés. Bár pontos statisztikák nem állnak rendelkezésre, a tapasztalatok szerint ezek közül az első négyet leggyakrabban párkapcsolati erőszak során követi el a bántalmazó a bántalmazottal szemben.

Ügytípusok és iratminták

Válás (bontóper)

Közigazgatási eljárások

Büntető ügyek
